

محمدحسین لطفالهی

خبرنگار بین الملل

کشورهای زیادی در دنیا وجود ندارند که بنیامین نتانیاها، نخست‌وزیر اسرائیل بتوانند بدون نگرانی از بازداشت به آن‌ها سفر کنند. با این وجود، ویکتور اوربان، نخست‌وزیر مجارستان نه تنها نتانیاها را برای سفر به بوداپست دعوت کرد بلکه هم‌زمان با سفر نخست‌وزیر اسرائیل به مجارستان اعلام کرد که این کشور قصد دارد از دیوان کیفری بین‌المللی (ICC) خرج شود.

نتانیاها روز پنجشنبه ۴ آوریل وارد بوداپست شد. او به مدت ۴ روز در مجارستان باقی ماند و سرانجام روز یکشنبه ۷ آوریل عازم واشنگتن شد تا در کاخ سفید با دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور ایالات متحده دیدار و گفت‌وگو کند.

صبح پنجشنبه، دقایقی پیش از آنکه اوربان نتانیاها را طی مراسم نظامی مجلل در کاخ بودا به حضور بپذیرد، مجارستان خروج خود از دیوان کیفری بین‌المللی، که در ماه نوامبر حکم بازداشتی برای نخست‌وزیر اسرائیل صادر کرده بود را اعلام کرد.

زولتان کواکس، سخنگوی اوربان گفت: «روند خروج، از پنجشنبه، مطابق با تعهدات مجارستان تحت قوانین اساسی و بین‌المللی آغاز می‌شود. اوربان اشاره کرد که پیوستن مجارستان به ICC مورد تأیید او بوده اما گفت که دیوان بین‌المللی تبدیل به «محکمه سیاسی» شده است. او در ادامه گفت: «اگر دادگاه‌ها را ملاحظیات سیاسی پیش‌برده، کشورهای مومکراسی نمی‌توانند با آنها در مشارکت باشند.» طبق اظهار دفتر نخست‌وزیری، ساعاتی بعد، نتانیاها و اوربان درباره این حرکت با دونالد ترامپ رئیس‌جمهوری ایالات متحده گفت‌وگو تلفنی داشتند. طبق متن مکتوب اسرائیل از مکالمات، گفت‌وگو مزبور بر خروج مجارستان و «گام‌های بعدی که در رابطه با این موضوع می‌توان برداشت» متمرکز بود.

کریم احمدخان، دادستان دیوان کیفری بین‌المللی در مه ۲۰۲۴ خواستار صدور حکم بازداشت نخست‌وزیر اسرائیل شد. ۶ ماه بعد، پس از تحقیق و بررسی، سه قاضی دیوان کیفری بین‌المللی (ICC) روز ۲۱ نوامبر حکم بازداشت بنیامین نتانیاها، نخست‌وزیر اسرائیل و وزیر جنگ پیشین او، یووا گالات را که روز ۵ نوامبر از جایگاه خود برکنار شده بود، صادر و آن‌ها را به «جنایت علیه بشریت» و «جنایت جنگی» متهم کردند. در آن زمان قضاوت دیوان کیفری بین‌المللی اعلام کردند که «دلایلی منطقی» برای باور این مسئله وجود دارد که نتانیاها و گالات مسئول جنایت‌هایی مانند «استفاده از گرسنگی به عنوان سلاح جنگی» و «قتل، آزار و اذیت غیرنظامیان و دیگر اعمال غیرانسانی» هستند.

بر اساس آخرین پروژرسانی آمارهای وزارت بهداشت غزه در روز سه‌شنبه ۸ آوریل، تعداد فلسطینی‌هایی که از ۷ اکتبر ۲۰۲۳ به این سو در حملات اسرائیل به غزه کشته شده‌اند به ۵۰ هزار و ۷۵۲ نفر رسیده است. همچنین در طول این مدت بیش از ۱۱۵ هزار و ۴۷۵ فلسطینی در غزه مجروح شدند. این رویکرد اسرائیل از نگاه بسیاری از جمله مقام‌های سازمان ملل متحد، رهبران کشورها و کارشناسان حقوق بشر «نسل‌کشی» و «پاکسازی قومی» به‌شمار می‌رود.

از زبانی مرزهای نامرئی

دیوان کیفری بین‌المللی که مقر آن در شهر لاهه هلند قرار دارد، در سال ۲۰۰۲ برای محاکمه افرادی که مرتکب جنایاتی چون نسل‌کشی، جنایات علیه بشریت و جنایات جنگی می‌شوند، تأسیس شد. ICC نهادی مستقل است و با دیوان بین‌المللی دادگستری سازمان ملل متحد (ICJ) تفاوت دارد. تأسیس این دیوان یکی از

تحولات اروپا

بر اساس آخرین پروژرسانی آمارهای وزارت بهداشت غزه در روز سه‌شنبه ۸ آوریل، تعداد فلسطینی‌هایی که از ۷ اکتبر ۲۰۲۳ به این سو در حملات اسرائیل به غزه کشته شده‌اند به ۵۰ هزار و ۷۵۲ نفر رسیده است.

همچنین در طول این مدت بیش از ۱۱۵ هزار و ۴۷۵ فلسطینی در غزه مجروح شدند. این رویکرد اسرائیل از نگاه بسیاری از جمله مقام‌های سازمان ملل متحد، رهبران کشورها و کارشناسان حقوق بشر «نسل‌کشی» و «پاکسازی قومی» به‌شمار می‌رود

جاه طلبانه‌ترین و آرمانگرانه‌ترین اقدامات در عرصه بین‌المللی برای مقابله با نقض حقوق بشر بود و بسیاری از کشورهایی که خود را حامی ارزش‌های لیبرال معرفی می‌کنند، دست‌کم تا سال گذشته میلادی از تصمیمات آن حمایت می‌کردند. با این حال، یکی از نقاط اشتراک چهره‌هایی نظیر اوربان، نتانیاها و ترامپ، نفرت از این نهاد بین‌المللی است. روزنامه نیویورک تایمز در تحلیلی پیرامون این موضوع نوشته است: «پیام اوربان به جهان این است که مجارستان هرکاری را که بخواهد انجام می‌دهد و حتی اگر عضوی از اتحادیه اروپا باشد، رفتارهای خود را با این اتحادیه تنظیم نمی‌کند. مجارستان می‌خواهد به چین و روسیه اعلام کند که درهای این کشور برای تجارت کاملاً باز است. نخست‌وزیر این کشور می‌خواهد به رای‌دهندگان هم اعلام کند که سیاست اول مجارستان همچنان در دستور کار دولت قرار دارد.» به گفته کارشناسان، مجارستان خود را محدود به قوانین و هنجارهای بین‌المللی نمی‌بیند و این رویکرد بخشی از فرآیند هویت‌سازی برای این کشور اروپایی است. ایوان کراستف، رئیس مرکز استراتژی‌های لیبرال، می‌گوید: «اوربان در حال ایجاد یک تصویر مهم است. او می‌خواهد بگوید مرد روابط ویژه است. او کسی است که با پوتین، ترامپ، شی جین‌پینگ و نتانیاها رابطه‌های ویژه دارد. او می‌خواهد این روایت را که مجارستان عضو اتحادیه اروپاست اما هرکاری را که بخواهد می‌تواند انجام دهد، به روایتی غالب تبدیل کند.»

کراستف ادامه می‌دهد: «بنابراین، پیام او این است که اگر کسی می‌خواهد در کشوری عضو اتحادیه اروپا سرمایه‌گذاری کند، به سراغ مجارستان برود. چون آنها می‌توانند هر کاری را که بخواهند انجام دهند. می‌توانند تحریم‌ها را و تو کنند. می‌توانند از دیوان کیفری بین‌المللی خارج شوند. آنها به نوعی تنها روح آزاد باقی مانده در اتحادیه اروپا هستند.»

اوربان رهبران اروپایی را به دلیل حمایت‌شان از اوکراین «جنگ‌طلب» خوانده و آشکارا برای برقراری مجدد روابط با روسیه پس از پایان جنگ لابی می‌کند. استقبال اخیر او از نخست‌وزیر اسرائیل، با وجود انتقادات بین‌المللی و احکام دادگاه‌های بین‌المللی، فرصت دیگری بود تا او تفاوت‌های خود با سایر اروپایی‌ها را به نمایش بگذارد.

به باور کراستف، ویکتور اوربان سفر نتانیاها را یک پیش‌زمینه و شاید نوعی آماده‌سازی فضا برای دعوت از یک شخصیت بسیار جنجالی‌تر در اروپا در نظر می‌گیرد؛ ولادیمیر پوتین!

علاوه بر این، در شرایطی که نظم مستقر به چالش کشیده و نهادهای بین‌المللی در وضعیت منزلقی قرار دارند، این اقدام مجارستان می‌تواند به نوعی ارزیابی مرزهای نامرئی باشد و تلاشی برای سنجش تبعات گذر از خطوط قرمز.

اوربان استراتژی کلان خود

فرش قرمز

چرا مجارستان با نقض تعهد خود به دیوان کیفری

را برای مجارستان در یک سخنرانی جامع و مفصل در ژوئیه سال گذشته (۲۰۲۴) تشریح کرد و چشم‌انداز خود از نظم نوین جهانی در حال ظهور را ترسیم نمود. از دیدگاه او، لیبرالیسم غربی شکست خورده و ناسیونالیسم در حال بازگشت است. او پیش‌بینی کرد که در دهه‌ها یا شاید قرن‌های آینده، مرکز قدرت غالب جهان در آسیا خواهد بود. برای اقتصادی کوچک مانند مجارستان، این دیدگاه به معنای نادیده گرفتن دستورات احتمالی از بروکسل یا واشنگتن برای منزوی کردن مسکو یا پکن است. او در آن سخنرانی گفت: «اما درگیر جنگ علیه شرق نخواهیم شد. ما به تشکیل بلوک فناوری مخالف شرق نخواهیم پیوست و به تشکیل بلوک تجاری مخالف شرق نیز نخواهیم پیوست.» در همین راستا، شی جین‌پینگ، رهبر چین، در جریان سفر خود به مجارستان در سال گذشته (۲۰۲۴)، وعده سرمایه‌گذاری در این کشور و گشودن فرصت‌هایی برای شرکت‌های مجارستانی جهت سرمایه‌گذاری در چین را داد. اوربان در واکنش به این پیشنهاد گفت: «ما پیشنهادی از چین دریافت کرده‌ایم. بهتر از این گیرمان نخواهد آمد.» این اظهارات نشان‌دهنده جهت‌گیری روشن بوداپست به سمت تقویت روابط اقتصادی و سیاسی با پکن است. حتی اگر این امر با سیاست‌های کلی اتحادیه اروپا همسو نباشد.

نادیده گرفتن احکام دیوان کیفری بین‌المللی

مجارستان نخستین کشوری نیست که تصمیم می‌گیرد حکم دیوان کیفری بین‌المللی علیه مقام‌های ارشد کشوری دیگر را نادیده بگیرد. ایالات متحده و آلمان نیز از جمله کشورهایی هستند که پیش از این گفته بودند حکم دیوان علیه مقام‌های اسرائیلی را اجرا نخواهند کرد. فردریش مرتس، صدراعظم آینده آلمان از جمله کسانی است که اعلام کرده بود حکم بازداشت نتانیاها در دولت او اجرا نخواهد شد اما «آلمان به عنوان یک عضو متعهد دیوان کیفری بین‌المللی باقی خواهد ماند.»

بهرغم این موضع‌گیری صدراعظم آینده آلمان، آنالابا بروک، وزیر خارجه دولت کنونی آلمان و سیاستمدار حزب سبز که آخرین روزهای کاری خود را به عنوان وزیر خارجه سپری می‌کند از تصمیم مجارستان برای خروج از دیوان بین‌المللی کیفری لاهه و امتناع این کشور از اجرای حکم این دادگاه علیه نخست‌وزیر اسرائیل انتقاد کرد. روزنامه دی‌ولت گزارش داد، این مقام آلمانی در حاشیه نشست وزرای خارجه ناتو در بروکسل گفت: «این روز بدی برای حقوق کیفری بین‌المللی است.» او همچنین گفت: «قوانین اروپا برای همه اعضای اتحادیه اروپا اعمال خواهد شد. در اروپا، هیچ‌کس بالاتر از قانون نیست و این در همه زمینه‌ها صدق می‌کند.»

مجارستان نخستین کشوری نیست که اساسنامه رم را امضا کرده اما تعهدات خود را اجرا نمی‌کند. زمانی که سال گذشته میلادی، ولادیمیر

عکس: Getty Images